

KUR'AN-I KERİM'DE MÜ'MİNLERİN ÖZELLİKLERİ

I. MÜMİN VE İMAN ESASLARI

1. Allah'a iman ederler:

1.1. Yalnız Allah'a kulluk edip yalnız ondan yardım dilerler; dini Allah'a halis kılarlar; Tevhid Akidesi üzeredirler.

1 /4-6: Ancak sana kulluk eder, ancak senden yardım isteriz! Bizi doğru yola ilet.

2/138: Allah'ın boyası (ile boyan). Allah'ın boyasından daha güzel boyası olan kim. Biz ancak ona kulluk ederiz.

2/163: Tanrınız tek bir Tanrıdır. Ondan başka Tanrı yoktur. O Rahmandır Rahimdir.

4/36: Allah'a kulluk edin, O'na hiçbir şey ortak koşmayın.

6/162: De ki: “ Benim namazım, ibadetim hayatım ve ölümüm hep alemlerin rabbi Allah içindir.”

9/31: Hahamlarını ve rahiplerini Allah'tan ayrı rabler edindiler. Meryem oğlu Mesih'i de öyle. Oysa kendilerine tek ilah olan Allah'a ibadet etmeleri emredilmişti. Ondan başka ilah yoktur. O onların ortak koştuğu şeyden münezzehtir.

Bkz: 6/151; 7/29,55,56,128; 9/112; 10/105-106; 11/34; 12/40; 13/14; 19/65; 21/22; 26/77-82; 39/2; 40/14; 73/9; 112/1-4

Tevhid Akidesi; Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı olmadığını tasdik etmek suretiyle onun zatını, aklın ve zihnin tasavvur edebileceği her şeyden uzak ve yüce tutmak, tenzih etmektir. Böyle bir inanca sahip olana “Tevhid Ehli” veya Muvahhid” denir.

Kulluk: Yarattılmış olmayı kabul ile yalnız Allah'a ibadet ve itaati bilinçli bir tercihtir. Hayatın her safhasında Allah'ın koyduğu kurallar çerçevesinde tanzim etmektir.

1.2. Allah'tan ümidi kesmezler:

12/87; “Ey oğullarım! Gidin Yûsuf'u ve kardeşini araştırın. Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez.”

15/56: Dedi ki: “Rabbinin rahmetinden, sapıklardan başka kim ümit keser?”

39/53: De ki: “Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah bütün günahları affeder. Çünkü O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.”

Bkz: 2/214; 3/139; 11/9; 15/55; 39/9

1.3. Rablerine karşı saygılı olurlar:

13/21 Onlar, Allah'ın riâyet edilmesini emrettiği haklara riâyet eden, Rablerine saygı besleyen ve kötü hesaptan korkanlardır.

Bkz: 70/27-28; 76/7

1.4 Kalpleri Allah'ı anarak yatıştır, huzur bulur:

13/28: Onlar, inananlar ve kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşanlardır. Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.

1.5. İnananlar Allah'a dayanırlar, O'na güvenirler ve yalnız onu vekil tutarlar: Tevekkül ederler:

3/122: Hani sizden iki takım (paniğe kapılarak) çözülmeye yüz tutmuştu. Halbuki Allah onların yardımcısı idi. Mü'minler, yalnız Allah'a tevekkül etsinler.

3/173: Onlar öyle kimselerdir ki, halk kendilerine, "İnsanlar size karşı ordu toplamışlar, onlardan korkun" dediklerinde, bu söz onların imanını artırdı ve "Allah bize yeter, O ne güzel vekildir!" dediler.

8/2: Mü'minler ancak o kimselerdir ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Onun âyetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rablerine tevekkül ederler.

Bkz: 3/101, 159, 160; 4/81; 5/11; 8;49, 61, 64; 9/51, 129; 11/56, 123; 12/67; 14/11, 12; 16/42; 25/58; 26/217; 27/79; 33/3, 48; 39/38; 60/4; 65/3; 73;9

1.6. Allah'ın gaybi yardımlarına inanırlar:

8/17: (Savaşta) onları siz öldürmediniz, fakat Allah onları öldürdü. Attığın zaman da sen atmadın, fakat Allah attı. Mü'minleri, tarafından güzel bir imtihanla denemek için Allah öyle yaptı. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.

9/25: Andolsun, Allah birçok yerde ve Huneyn savaşı gününde size yardım etmiştir. Hani, çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş, fakat (bu çokluk) size hiçbir yarar sağlamamış, yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti. Nihayet (bozularak) gerisin geriye dönüp kaçmıştınız.

Bkz: 5/23; 14/34

1.7. Allah'ı veli edinirler:

7/3: Rabbinizden size indirilene uyun. Onu bırakıp başka dostlara uymayın. Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!

7/196: Çünkü benim velim, Kitab'ı (Kur'an'ı) indiren Allah'dır. O, bütün salihlere velilik eder.

Bkz: 5/55-57; 9/16

1.8: Allah'ın helal kıldığı haram, haram kıldığını helal görmezler; helal olanı kendilerine haram kılmazlar;

5/87: Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı iyi ve temiz nimetleri (kendinize) haram etmeyin ve (Allah'ın koyduğu) sınırları aşmayın. Çünkü Allah haddi aşanları sevmez.

7/32: De ki: "Allah'ın, kulları için yarattığı zîneti ve temiz rızkı kim haram kılmış?" De ki: "Bunlar, dünya hayatında mü'minler içindir. Kıyamet gününde ise yalnız onlara özgüdür. İşte bilen bir topluluk için âyetleri, ayrı ayrı açıklıyoruz"

16/116: Dilleriniz yalana alışageldiğinden dolayı, Allah'a karşı yalan uydurmak için, "Şu helâldir", "Şu haramdır" demeyin. Şüphesiz, Allah'a karşı yalan uyduranlar, kurtuluşa eremezler.

Bkz: 6/138, 140, 143-144; 66/1

1.9. Allah'ın ayetlerini yalanlamazlar, onun ayetlerini gizlemezler:

2/41: Elinizdeki Tevrat'ı tasdik edici olarak indirdiğimize (Kur'an'a) iman edin. Onu inkâr edenlerin ilki olmayın. Âyetlerimi az bir karşılığa değişmeyin ve bana karşı gelmekten sakının.

Bkz: 2/159, 160, 174-176

1.10. Allah'tan başkasını şefaati edinmezler:

2/48: Öyle bir günden sakının ki o gün hiç kimse bir başkası adına bir şey ödeyemez. Hiçbir kimseden herhangi bir şefaati kabul olunmaz, fidye alınmaz.⁸ Onlara yardım da edilmez.

2/255: Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur.⁶³ Onu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey onundur. İzni olmaksızın onun katında şefaate bulunacak kimdir?⁶⁴ O, kulların önlerindeki ve arkalarındaki (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar onun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. Onun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek ona güç gelmez. O, yücedir, büyüktür.

10/3: O'nun izni olmadan hiç kimse şefaati edemez.

39/43: Yoksa Allah'tan başka şefaatiçiler mi edindiler? De ki: "Hiçbir şeye güçleri yetmese ve düşünemiyor olsalar da mı?"

43/86: Onu bırakıp taptıkları şeyler şefaati edemezler. Ancak bilerek hakka şahitlik edenler şefaati edebilirler.

53/26: Göklerde nice melekler vardır ki onların şefaati; ancak Allah'ın izniyle, dilediği ve hoşnut olduğu kimselere yarar sağlar.

Bkz: 2/123; 10/18; 40/18; 78/38

1.11 Allah'ın her şeyi bir nizam içinde yarattığına inanırlar:

57/22: Yeryüzünde ve kendi nefislerinizde uğradığınız hiçbir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da) yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır

25/2: O, göklerin ve yeryüzünün mülkü (hükümlerini) kendisine ait olandır. Çocuk edinmemiştir. Mülkünde hiçbir ortağı da yoktur. O her şeyi yaratmış ve yarattığı O şeyleri bir ölçüye göre takdir etmiştir.

54/49: Gerçekten biz, her şeyi bir ölçü ve dengede yarattık

Bkz: 65/3

2. Kitab'a İman Ederler:

2.1. Allah'ın indirdiği kitaplara iman ederler ve onları doğrularlar:

2/4: Onlar sana indirilene de, senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar.

2/136: Deyin ki: "Biz Allah'a, bize indirilene (Kur'an'a), İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve Yakuboğullarına indirilene, Mûsâ ve İsa'ya verilen (Tevrat ve İncil) ile bütün diğer peygamberlere Rab'lerinden verilene iman ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz ve biz ona teslim olmuş kimseleriz."

4/136: Ey iman edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur.

Bkz: 2/41, 89, 177, 285; 3/84; 4/162

2.2. ***Vahye bir bütün olarak inanırlar; vahye iman ederler:***

2/85: Ama siz, birbirinizi öldüren, içinizden bir kesime karşı kötülük ve zulümde yardımlaşarak; size haram olduğu halde onları yurtlarından çıkaran, size esir olarak geldiklerinde ise, fidye verip kendilerini kurtaran kimselersiniz. Yoksa siz Kitab'ın (Tevrat'ın) bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden bunu yapanın cezası, dünya hayatında rezil olmaktan başka bir şey değildir. Kıyamet gününde ise onlar azabın en şiddetlisine uğratılırlar. Çünkü Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.

22/11: İnsanlardan öylesi de vardır ki, Allah'a kıyıdan kenardan kulluk eder. Eğer kendisine bir hayır dokunursa gönlü onunla hoş olur. Şâyet başına bir kötülük gelirse gerisin geri (küfre) dönüverir. O dünyayı da kaybetmiştir, ahireti de. İşte bu apaçık ziyanın ta kendisidir.

Bkz: 2/4

2.3. ***Mümin için yol gösterici Kur'an'dır:***

2/2: Bu, kendisinde şüphe olmayan kitaptır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir.

45/20 Bu Kur'an, insanlar için kalp gözleri (konumundaki bir nur), kesin olarak inanan bir toplum için de bir hidayet ve bir rahmettir.

Bkz: 2/121, 177, 285, 85

2.4. ***Kitab'a sınıksık sarılırlar, O'nu terk etmezler:***

7/170: Kitaba sınıksık sarılanlara ve namazı dosdoğru kılanlara gelince, şüphesiz biz, iyiliğe çalışan (erdemli) kimselerin mükafatını zayi etmeyiz.

43/43 Öyle ise sana vahyedilene sınıksık sarıl. Şüphesiz sen doğru bir yol üzeresin.

Bkz: 25/30

2.5. ***Kuran'a sevinirler:***

13/36: Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, sana indirilen Kur'an ile sevinirler. Fakat (senin aleyhinde olan) gruplardan onun bir kısmını inkar edenler de vardır. De ki: "Ben ancak Allah'a kulluk etmek ve O'na ortak koşmamakla emrolundum. Ben yalnız O'na çağırıyorum ve dönüşüm de yalnız O'nadır."

2.6. ***Kuran okumaya başlarken ön yargılardan sıyrılırlar:***

16/98: Kur'an okuduğun zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.

2.7. ***Sözü dinler ve onun en güzeline tabi olurlar:***

39/18 Sözü dinleyip de onun en güzeline uyanlar var ya, işte onlar Allah'ın hidayete erdirdiği kimselerdir. İşte onlar akıl sahiplerinin ta kendileridir.

2.8. Kur'an'da ki müteşabih ayetlerin ardına düşüp te'vil yapmazlar; ileri geri konuşmazlar:

3/7: O, sana Kitab'ı indirendir. Onun (Kur'an'ın) bazı âyetleri muhkemdir, onlar kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşabihdir. Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih âyetlerinin ardına düşerler. Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar, "Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır" derler. (Bu inceliği) ancak akıl sahipleri düşünüp anlar.

6/68: Âyetlerimiz hakkında dedikoduya dalanları gördüğün vakit başka bir söze dalıncaya kadar onlardan yüz çevir, uzaklaş. Şayet şeytan sana unutturursa hatırladıktan sonra (kalk), o zalimler grubu ile beraber oturma.

Bkz: 74/30-31

2.9. Kur'an'ı dinlediklerinde ona tabi olurlar:

17/107-109: Kur'an, daha önce kendilerine bilgi verilenlere okunduğu zaman onlar, derhal çeneleri üstüne secdeye kapanırlar....Ağlayarak çeneleri üstüne kapanırlar ve Kur'an onların saygısını artırır.

2.10: Kur'an okunduğunda susup onu dinlerler:

7/204: Kur'an okunduğu zaman ona kulak verip dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin

Bkz.: 46/29

2.10. Kur'an okunduğunda susup onu dinlerler

7/24: Kur'an okunduğu zaman O'nu dinleyin ve susun ki size rahmet edilsin.

2.11. Allah anıldığında ve ayetleri okunduğunda ürperirler ve imanları artar:

8/2: Mü'minler ancak o kimselerdir ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Onun âyetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rablerine tevekkül ederler

22/35: Onlar, Allah anıldığı zaman kalpleri ürperen, başlarına gelen musibetlere sabreden, namazı dosdoğru kılan ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcayan kimselerdir.

Bkz: 9/124-125; 25/73; 32/15; 39/23; 51/55

2.12. Kur'an okurlar:

29/45: (Ey Muhammed!) Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkor. Allah'ı anmak (olan namaz) elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı biliyor.

35/29: Şüphesiz, Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, gizlice ve açıktan Allah yolunda harcayanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler.

Bkz: 27/92; 16/98; 73/4, 20; 25/30

2.13. Kur'an'ın çelişkisiz olduğuna iman ederler:

4/82: Hâlâ Kur'an'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından (indirilmiş) olsaydı, mutlaka onda birçok çelişki bulurlardı.

3. Meleklerle iman ederler:

3.1. Meleklerin güçlerini Allah'tan aldığına ve ikram edilmiş kullar olduklarına inanırlar:

21/26-27: "Rahman çocuk edindi" dediler. O, yücedir. Hayır (onlar) değerli kullarıdır. O'ndan önce söz söylemezler ve onlar, O'nun buyruğunu yaparlar.

3.2. Meleklerin dişi veya erkek olmadıklarına, mahiyetlerinin bilgisinin Allah'a ait olduklarına inanırlar:

43/19: Rahman'ın kulları olan melekleri dişi saydılar. Onların yaratılışlarına mı şahit oldular ki? Şahitlikleri yazılacak ve sorulacaklardır.

Bkz.: 53/27-28

3.3. Meleklerin insanlarla ilişkileri olduğuna inanırlar:

a- Gözetleme:

50/18: Hiçbir söz söylenmez ki yanında kendisini gözetleyen, dediklerini zapteden hazır bulunmasın.

Bkz: 86/4

b- Söz ve amelleri yazma:

50/17: Üstelik, biri insanın sağ tarafında, biri sol tarafında oturmuş iki alıcı melek de (onun yaptıklarını) alıp kaydetmektedir.

82/10-12 Halbuki üzerinizde muhakkak bekçiler, değerli yazıcılar vardır. Onlar yapmakta olduklarınızı bilirler.

c- Yardım ederler:

3/125: Evet, sabrettiğiniz ve Allah'a karşı gelmekten sakındığınız takdirde; onlar ansızın üzerinize gelseler bile Rabbiniz nişanlı beş bin melek size yardım eder.

8/9-13: Hani Rabbinizden yardım istiyor, yalvarıyordunuz. O da, "Ben size ard arda bin melek yardım ediyorum" diye cevap vermişti. Allah bunu, sadece bir müjde olsun ve onunla kalpleriniz yatışsın diye yapmıştı. Yoksa yardım ancak Allah katındandır. Şüphesiz Allah, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir. Hani (Allah) kendi tarafından bir güvenlik olarak sizi hafif bir uykuya daldırıyor; sizi temizlemek, sizden şeytanın vesvesesini gidermek, kalplerinizi pekiştirmek ve ayaklarınızı sağlam bastırmak için üzerinize gökten yağmur yağdırıyordu. Hani Rabbin meleklerle, "Ben sizinle beraberim. İman edenlere sebat verin. Ben kafirlerin kalplerine korku salacağım. Şimdi vurun boyunlarının üstüne. Vurun, onların bütün parmaklarına" diye vahy ediyordu. Bu, onların Allah'a ve Resûlüne karşı gelmelerindendir. Her kim de Allah'a ve Resûlüne karşı gelirse bilsin ki Allah'ın cezası şiddetlidir.

Bkz: 9/25,26; 33/91; 48/4-7

d-Canlarını alırlar:

8/50: Melekler onların canlarını alırken...

4. Peygamberlere iman ederler:

4.1. Peygamberlerin insan olduğuna inanırlar:

17/94: İnsanlara hidayet (Kur'an) geldikten sonra onların iman etmelerine ancak, "Allah bir beşeri mi peygamber olarak gönderdi?" demeleri engel olmuştur.

18/110: De ki: "Ben de ancak sizin gibi bir insanım, (Ne var ki) bana, 'Sizin ilah'ımız ancak bir tek ilâhtır" diye vahyolunuyor. Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa yararlı bir iş yapsın ve Rabbine ibadette kimseyi ortak koşmasın."

Bkz: 21/8; 18/110

4.2. Peygamberlerin ölümlü olduğuna inanırlar:

21/34: Biz senden önce de hiçbir beşere ölümsüzlük vermedik. Şimdi sen ölürsen onlar ebedi mi kalacaklar?

Bkz: 3/144

4.3. Peygamberler tüm insanlığa gönderilmişlerdir:

7/158: (Ey Muhammed!) De ki: "Ey insanlar! Şüphesiz ben, yer ve göklerin hükümlerini kendisine ait olan Allah'ın hepinize gönderdiği peygamberiyim. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O, diriltir ve öldürür. O halde Allah'a ve O'nun sözlerine inanan Resûlüne, o ümmî peygambere iman edin ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız."

4.4. Peygamberler gaybı bilmezler:

6/50: De ki: "Ben size, 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır' demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size 'Ben bir meleğim' de demiyorum. Ben sadece, bana gönderilen vahye uyuyorum." De ki: "Görmeyenle gören bir olur mu? Siz hiç düşünmez misiniz?"

11/49: İşte bunlar, sana vahyettiğimiz gayb haberlerindedir. Bundan önce onları ne sen biliyordun ne de kavmin. O halde sabret. Çünkü (iyi) sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanların olacaktır.

Bkz: 10/20; 11/31

4.5. Peygamberler sadece vahye uyarlar:

6/50: De ki: "Ben size, 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır' demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size 'Ben bir meleğim' de demiyorum. Ben sadece, bana gönderilen vahye uyuyorum." De ki: "Görmeyenle gören bir olur mu? Siz hiç düşünmez misiniz?"

4.6. Peygamberler uyarıcı ve müjdecidirler:

7/188: De ki: "Allah dilemedikçe ben kendime bir zarar verme ve bir fayda sağlama gücüne sahip değilim. Eğer ben gaybı biliyor olsaydım daha çok hayır elde etmek isterdim ve bana kötülük dokunmazdı. Ben inanan bir kavim için sadece bir uyarıcı ve bir müjdeciyim."

4.7. Peygamberler tebliğ edicidirler:

42/48: Eğer yüz çevirirlerse (bilesin ki), biz seni onlara bekçi göndermedik. Sana düşen, sadece tebliğdir. Gerçekten biz insana katımızdan bir rahmet tattırdığımızda ona sevinir; ama elleriyle yaptıkları işler yüzünden onlara bir kötülük dokunursa o zaman da insan pek nankördür.

5/67: Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilene tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan onun verdiği peygamberlik görevini yerine getirmemiş olursun. Allah seni insanlardan korur. Şüphesiz Allah, kafirler topluluğunu hidayete erdirmeyecektir.

Bkz: 5/99; 16/35; 24/54

4.8. Peygamberler Allah'ın indirdiği ile hükmederler:

5/48: (Ey Muhammed!) Sana da o Kitab'ı (Kur'an'ı) hak, önündeki kitapları doğrulayıcı, onları gözetici olarak indirdik. Artık Allah'ın indirdiği ile aralarında hükmet ve sana gelen haktan ayrılıp ta onların arzularına uyma. Sizden her biriniz için bir şeriat ve bir yol koyduk. Eğer Allah dileseydi elbette sizi tek bir ümmet yapardı. Fakat verdiği şeylerde sizi imtihan etmek için ümmetlere ayırdı. Öyle ise iyiliklerde yarışın. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O zaman anlaşmazlığa düşmüş olduğunuz şeyleri size bildirecektir.

4.9. Peygamberler şahit ve örnektirler:

2/143: Böylece, sizler insanlara birer şahit (ve örnek) olasınız ve Peygamber de size bir şahit (ve örnek) olsun diye sizi orta bir ümmet²⁹ yaptık. Her ne kadar Allah'ın doğru yolu gösterdiği kimselerden başkasına ağır gelse de biz, yönelmekte olduğun ciheti ancak; Resûl'e tabi olanlarla, gerisin geriye dönecekleri ayırt edelim diye kible yaptık. Allah imanınızı boşa çıkaracak değildir. Şüphesiz, Allah insanlara çok şefkatli ve çok merhametlidir.

Bkz.: 4/41

4.10. Peygamberler itaat olunmak için gönderilmişlerdir:

4/64: Biz her peygamberi sırf, Allah'ın izni ile itaat edilmek üzere gönderdik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman sana gelseler de Allah'tan günahlarının bağışlamasını dileseler ve Peygamber de onlara bağışlama dileseydi, elbette Allah'ı tövbeleri çok kabul edici ve çok merhametli bulacaklardı.

4.11. Allah peygamberlere nimet ve rahmet vermiştir:

4/113: (Ey Muhammed!) Eğer Allah'ın sana lütuf ve merhameti olmasaydı, onlardan bir grup seni saptırmaya çalışırdı. Halbuki onlar, ancak kendilerini saptırırlar, sana hiçbir zarar veremezler. Allah sana kitabı (Kur'an'ı) ve hikmeti indirmiş ve sana bilmediğin şeyleri öğretmiştir. Allah'ın sana lütfü çok büyüktür.

4.12. Müminler peygamberler arasında ayırım gözetmezler:

2/285: Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, Mü'minler de (iman ettiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: "Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz." Şöyle de dediler: "İşittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır."

Bkz: 2/136; 3/84; 4/150-152

5. *Ahret'e iman ederler:*

5.1. *Herkesin öleceğine, öldükten sonra dirileceğine inanırlar:*

29/57: Her can ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürüleceksiniz.

5.2. *Kıyamet ve kıyamet saatinin Allah'ın bilgisinde olduğuna inanırlar:*

33/63: İnsanlar sana kıyametin vaktini soruyorlar. De ki: "Onun ilmi ancak Allah katındadır." Ne bilirsin, belki de kıyamet yakında gerçekleşir.

5.3. *Ahret'te kimseden şefaath kabul edilmeyeceğine inanırlar:*

2/48: Öyle bir günden sakının ki o gün hiç kimse bir başkası adına bir şey ödeyemez. Hiçbir kimseden herhangi bir şefaath kabul olunmaz, fidye alınmaz. Onlara yardım da edilmez

Bkz.: 31/4-5; 39/9; 21/101-103

6. *Gaybe İman Ederler*

2/3: Onlar ki gaybe inanıp namazlarını kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan harcarlar.

21/49: Onlar, görmedikleri halde Rablerinden içten içe korkarlar. Onlar kıyamet gününden de korkarlar.

Bkz: 35/18; 86/11, 67/12

Gayb: Duyu organlarımızla ulaşamadığımız, sınırlı bilgilerimizle algılayamadığımız her şeydir. Gayb gelecekle ilgili bir kavram olarak kullanılmakla birlikte geçmiş zaman ve yaşadığımız zamanla ilgili olarak ta kullanılır. Bu tip zamanla ve mekanla sınırlı olan gaybi konular ve olaylar bilgisine ulaştığımız anda bizim için gayb olmaktan çıkarlar. Örneğin tarihi olaylar ve gelecekte vuku bulan olayları yaşadığımız ve bilgisine ulaştığımız an gayb olmaktan çıkarlar. Her hal ve şartta bizim için gayb olmaktan çıkmayacak , mahiyetine ulaşamadığımız ve kavrayamayacağımız bilgi ve vakıalar vardır ki bunlara mutlak gayb diyoruz. İtikadın alanını bu tür gaybi haberler oluşturur. Allah, melek, Ahiret, vahiy gibi.

Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve benzeri olmadığını tasdik etmek suretiyle O'nun zatını, aklın ve zihnin tasavvur edebileceği her şeyden uzak ve yüce tutumak olarak tarife çalıştığımız Tevhid akidesi, Allah'ın bize sunduğu sınırlı imkanlarla O'nun ve de bildirdiği gaybi bilgilerin mahiyetini kavramada aciz kaldığımızı gösterir.

Akıl nimeti bizi bu nedenle gaybe inanmaya, yani Allah'ın bildirdiği ve bizim mahiyetine ulaşamayacağımız bilgilerin varlığına inanmaya zorunlu kılıyor. Tabii ki, Allah'ın bize bildirdiği bu tip bilgileri de yine onun bildirim amaçlarından edinmeye mecburuz; melek, peygamber, kitap gibi.

7. *Zanna Tabi olmazlar:*

6/148: Allah'a ortak koşanlar diyecekler ki: "Eğer Allah dileseydi biz de ortak koşmazdık, babalarımız da. Hiçbir şeyi de haram kılmazdık." Onlardan öncekiler de (peygamberlerini) böyle yalanlamışlardı da sonunda azabımızı tatmışlardı. De ki: "Sizin (iddialarınızı ispat edecek) bir bilginiz var mı ki onu bize göste-

resiniz? Siz ancak kuruntuya uyuyorsunuz ve siz sadece yalan söylüyorsunuz.”

10/36: Onların çoğu ancak zannın ardından gider. Oysa zan, hak namına hiçbir şeyin yerini tutmaz. Şüphesiz Allah onların yapmakta olduklarını hakkıyla bilendir.

17/36: Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığı şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur

49/12: Ey iman edenler! Zannın bir çoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.

Bkz: 24/12; 49/6; 53/28

Zan: Kesin olarak bilmeksizin kuvvetli ihtimalle hükmetme, sanma. Şüphe ve tereddüt anlamı da vardır.

Sınırlı gözlem ve duygularımızla algıladıklarımızla değil, hakkında kesin bilgi içeren Kitab'ın bildirdiklerine inanmak zorundayız. İşte o zaman bilgilerimiz zanni değil, kesin olur.

O halde akideye esas teşkil edecek bilgilerin yani gaybi haberlerin kesin haber yani delaleti kat'i olması gerekir. Yani böyle bir haberin, bilginin yorum gerektirmeyecek açıklıkta, herkesin aynı şekilde anlayacağı, kişiden kişiye değişmeyecek, anlam yönünden de mesaj yönünden de çok açık ve net olmalıdır. Aksi haberler ise, maksadı kesin olmayan, bir çok manaya gelebilen, herkesin farklı yorumlayabileceği haberlerdir ki, bunlar zanni haberlerdir ve itikada asla delil olmazlar. Çünkü itikat zan üzerine bina edilemez.

“Ey inananlar zandan çok sakının” (49/Hucurat 12). Kesin ve zan taşımayan gaybi bilgi, bize nakil yolu ile gelmektedir. Bunların kesin olması için geliş bakımından yakın olması, anlam bakımından da muhkem olması gerekmektedir. Yani şüpheden uzak, aksine ihtimal bulunmayan sağlamlaştırılmış, kuvvetli, manası açık, teville ihtimal olmayan bilgi olmalıdır.

Bu nakillerle gelen bilgilerin gaybi olması ve gaybın ancak Allah tarafından bilinebilir ve bildirilebilir olması, bu bilgilerin Allah'ın elçisi vasıtası ile inanlara bildirilmiş olmasını gerektirmektedir. Bunlar da ancak Allah'ın kitaplarında mevcuttur. Kur'an dışındaki kitaplar tahrif edildiğine göre, bu bilgilerin bize intikali ancak Kur'an ile mümkündür. Yani Kur'an'da bildirilmiş muhkem bilgiler akidemize esas teşkil ederler.

Örnek: “De ki: Onların sayısını en iyi bilen Rabbimdir. Onları pek az kimse bilir. Onlarla tartışırken bilgin dışında başka bir şeyle tartışma. Ve onlar hakkında kimseye bir şey sorma.” (18/Kehf-22)

Vak'a Ashab-ı Kehf'in sayısı ile ilgilidir. Ve gaybe taş atanlar, zanna tabi onlar hakkında inmiştir. Rasulullah'ın ve müminlerin bu gibi gaybi bilgilerle ilgili tartışmalardan uzak durması muhkem bir ayetle emredilmiştir.

8. İmanlarında Samimidirler:

29/2: İnsanlar yalnız “inandık” demekle, hiç sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar?

29/10: İnsanlardan kimi vardır ki “Allah'a inandık” der. Fakat Allah uğrunda kendisine eziyet edilince insanların işkencesini, Allah'ın azabı gibi sayar. Ama

Rabbinden bir yardım gelse andolsun: “Biz de seninle beraberdik” derler. Allah, alemlerin göğüslerinde bulunanı daha iyi bilmez mi?

59/18: Ey inananlar, Allah’tan korkun ve kişi, yarın için ne gönderdiğine baksın. Allah’tan korkun; çünkü Allah, yaptıklarınızı bilmektedir.

Bkz: 2/25,82,277; 3/57; 18/46,110; 25/71; 35/10; 103/1-3

II. MÜ’MİN VE İBADETLER

1. *Namazlarını kılarlar:*

2/238: Namazları ve orta namazı koruyun, gönülden bağlılık ve saygı ile Allah’ın huzuruna durun.

4/103: Namazı bitirdiğiniz zaman ayakta, oturarak ve yanlarınız üzerinde Allah’ı anın; güvene kavuştunuz mu namazı kılın. Çünkü namaz mü’minlere vakitli olarak farz kılınmıştır.

14/31: İnanan kullarıma söyle: namazı kılsınlar, ne alış verişin ne de dostluğun olmadığı bir gün gelmeden önce, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık hayır etsinler.

20/132: Ailene namazı emret, kendin de ona dayan. Biz senden rızık istemiyoruz. Seni biz besliyoruz. Sonuç takva sahiplerinindir.

Bkz: 2/3,45; 8/3; 9/71; 13/22; 14/40; 22/35,41; 24/37; 27/3; 29/45; 31/4,17; 42/38; 70/23,34

1.1. *Namaz ve sabırla Allah’tan yardım dilerler:*

2/45: Sabırla, namazla yardım dileyin, şüphesiz bu, saygı gösterenlerden başkasına ağır gelir.

2/153: Ey inananlar, sabır ve namazla yardım isteyin, muhakkak ki Allah, sabredenlerle beraberdir.

1.2. *Namazlarında saygılıdırlar:*

23/2: Ki onlar, namazlarında saygılıdırlar.

1.3. *Namazlarını korurlar:*

23/9: Onlar namazlarını korurlar.

1.4. *Namaz için çağrıldıklarında Allah’ı anmaya koşarlar:*

62/9: Ey inananlar, Cuma günü namaz için çağrıldığınız zaman, Allah’ı anmaya koşun, alış verişi bırakın. Eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır.

1.5. *Namazlarda gafil değildirler:*

107/4-6: Şu namazı kılanların vay haline, ki onlar namazlarından gaflet ederler. Onlar gösteriş yaparlar.

2. *Zekatı verirler:*

2/110: Namazı kılın, zekatı verin; kendiniz için yapıp gönderdiğiniz her hayrı Allah'ın yanında bulursunuz, Allah yaptıklarınızı görür.

19/31: “Beni bulduğum her yerde duyarlı kıldı. Sağ olduğum sürece bana namaz kılmayı, zekat vermeyi emretti.”

24/56: Namazı kılın, zekatı verin, elçiye itaat edin ki rahmete erdirilesiniz.

27/3: Onlar ki namazı kılarlar, zekatı verirler ve Ahiret'e de kesin olarak inanırlar.

Bkz: 2/43,177; 5/55; 9/71; 19/55; 21/73; 22/41,78; 23/4; 24/37; 31/4; 33/33; 58/13; 73/20

3. *Farz olan orucu tutarlar:*

2/183: Ey inananlar, sizden öncekilere yazıldığı gibi korunmanız için sizin üzerinize de oruç yazıldı.

2/185: Ramazan ayı -ki insanlara yol gösterici, hidayeti, doğruyu ve yanlışı birbirinden ayırt edip açıklayıcı olarak Kur'an o anda indirilmiştir- içinizde kim o aya yetişirse oruç tutsun. Kim hasta olur yahut seferde bulunursa tutamadığı günler sayısınca başka günlerde oruç tutsun. Allah sizin için kolaylık ister, güçlük istemez. Sayıyı tamamlamanızı, size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah'ı tekbir etmenizi ister. Şükredersiniz diye.

Bkz: 33/35

4. *Haccederler:*

3/97: Onda açık açık deliller, İbrahim makamı vardır. Ona giren, güvene erer. Yoluna gücü yeten herkesin, o Ev'e gitmesi insanlar üzerinde Allah'ın bir hakkıdır. Kim nankörlük ederse şüphesiz Allah, bütün alemlerden zengindir.

Bkz: 22/27-28

5. *Kurban keserler:*

22/34: Biz, her ümmet için bir kurban ibadeti koyduk ki Allah'tan kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine O'nun adını ansınlar. Tanrınız bir tek Tanrıdır, yalnız O'na teslim olun. O alçak gönüllü, saygılı, samimi insanları müjdele.

108/2: Öyleyse Rabbin için namaz kıl ve nahret (kurban kes).

III. MÜMİN ŞAHSİYETİ

1. *Rablerini tesbih ederler:*

1.1. *Sabah akşam Rablerini tesbih ederler:*

40/55: Sabret, Allah'ın vaadi mutlaka gerçektir. Günahını da istiğfar et ve akşam sabah Rabbini övgüyle an.

52/49: Gecenin bir kısmında yıldızların ardından da O'nu tesbih et.

1.2. Rablerinden korunurlar, O'nu tesbih ederler:

68/28-29: Orta (yolda giden en iyi) leri "Ben size demedim mi? Rabbinizi tesbih etmeniz gerekmez miydi?" "Rabbimizi tesbih ederiz, doğrusu biz zulmedenlermişiz!" dediler.

68/17-34: (Bahçe sahipleri kıssası bir bütün olarak okunmalı)

1.3. Rablerinin nimetini anarlar:

93/11: Ve Rabbinin nimetini anlat.

2. Sabırlıdırlar, Rablerinin hükmüne sabrederler:

2/155: Andolsun, sizi korku, açlık, mallarınızdan canlarınızdan eksiltmek gibi şeylerle deneriz; sabredenleri müjdele.

2/156: Ki onlara bir bela eriştiği zaman: "Biz Allah içiniz ve O'na döneceğiz." derler.

2/177: Yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz iyilik değildir. Asıl iyilik o(kimse için iyiliği) dir ki, Allah'a ahiret gününe, meleklerle, Kitab'a ve peygamberlere inandı; Sevdiği malını yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilencilere ve boyunduruk altında bulunan (köle ve esir) lere verdi; namazı kıldı, zekatı verdi. Antlaşma yaptıkları zaman antlaşmalarını yerine getirenler, sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabredenler, işte doğru olanlar onlardır, (Allah'ın azabından) korunanlar da onlardır.

3/142: Yoksa siz, Allah, içinizden cihad edenlere(sınıyıp) bilmeden, sabredenlere (sınıyıp) bilmeden cennete gireceğinizi mi sandınız.

3/200: Ey inanalar, sabredin, direnin. Savaşa hazırlıklı, uyanık bulunun ve Allah'tan korkun ki, başarıya eresiniz.

22/35: Onlar ki, Allah anıldığı zaman kalpleri titrer. Başlarına gelene sabrederler, namazı kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah yoluna) harcarlar.

Bkz.: 2/214,250; 3/17,186, 146; 6/34; 7/128; 8/46; 10/42,109,127; 11/11,115; 13/24,22; 31/17; 38/17; 39/10; 40/55; 46/35; 50/39; 52/48; 73/10; 74/7

3. Rablerine dua ederler; iyilik için dua ederler:

1 /4-7: Din gününün sahibidir. Ancak sana kulluk eder, ancak senden yardım isteriz! Bizi doğru yola ilet, nimet verdiğin kimselerin yoluna. Kendilerine gazap edilmiş olanların ve sapmışların yoluna değil.

2/286: Allah kimseye gücünün üstünde bir şey teklif etmez. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. "Rabbimiz unuttur yada yanılırsak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme! Bizi affet bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlamızsın! Kafirler toplumuna karşı bize yardım eyle.

7/180: En güzel isimler Allah'ındır. O halde O'na onlarla dua edin ve O'nun isimleri hakkında eğriliğe sapanları bırakın; onlar yaptıklarının cezasını çekeceklerdir.

8/45: Ey inananlar, bir toplulukla karşılaştığınız zaman sebat edin ve Allah'ı çok anın ki başarıya erişesiniz.

18/28: Nefsini, sabah akşam, rızasını isteyerek Rablerine yalvaranlarla beraber tut. Gözlerin, dünya hayatının süsünü isteyerek onlardan başka yana sapmasın.Kalbini bizi anmaktan alı koyduğumuz; keyfine uyan ve işi, hep aşırılık olan kişiye itaat etme.

25/77: De ki: “ Duanız olmadıktan sonra Rabbim size ne yapsın? Yalanladınız. Bu yüzden cezalandırılmanız gerekecektir.”

40/60: Rabbiniz buyurdu ki: “Bana dua edin, duanızı kabul edeyim. Bana kulluk etmeye tenezzül etmeyenler, aşağılık olarak cehenneme gireceklerdir.”

Bkz.: 3/147, 191-194; 18/28; 25/65,74

4. Allah'ı zikredip O'nu anarlar, O'na şükrederler;

2/152: Öyle ise beni anın ki ben de sizi anayım; bana şükredin, nankörlük etmeyin.

2/200: Hac ibadetlerinizi bitirince atalarınızı andığınız gibi hatta, daha kuvvetli bir anısla Allah'ı anın. İnsanlardan kimi “Rabbimiz bize dünyada iyilik ver!” der; onun ahirette bir payı yoktur.

3/191: Onlar ayakta, oturarak ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. “ Rabbimiz, bunu boş yere yaratmadın, sen yücesin, bizi ateş azabından koru!”

Bkz.: 2/172; 4/147; 7/200,201,205; 9/112; 16/114; 20/42, 130; 24/37; 28/71-73; 29/17; 33/41; 39/66; 57/16

4.1. Gecelerini Rablerine secde ederek geçirirler:

25/64: Gecelerine Rablerine secde ederek, O'nun divanında durarak geçirirler.

Bkz.: 25/65; 39/9; 51/17; 70/26

4.2. Mal sevgisini, Allah'ı anmaya tercih etmezler:

63/9: Ey inananlar, mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah'ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.

Bkz.: 38/32

5. Tövbe ve istiğfar ederler:

3/17: Sabredenleri, doğru olanları, huzurunda gönülden boyun büküp divan duranları, hayır için mal harcayanları ve seherlerde istiğfar edenleri görmektedir.

3/135: Ve onlar bir kötülük yaptıkları, yada nefislerine zulmettikleri zaman Allah'ı hatırlayarak hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler. Günahları da Allah'tan başka kim bağışlayabilir? Ve onlar, yaptıklarında bile bile, ısrar etmezler.

Bkz.: 2/222; 4/17,18,106,110; 6/54; 9/112; 11/3; 19/60; 24/31; 25/71; 40/55; 51/18; 71/10; 73/20; 110/3

6. Ana babaya iyilik ederler, onları incitmezler:

17/23-24: Rabb'in yalnız kendisine tapmanızı ve ana babaya iyilik etmenizi emretti. İkisinden birisi, yahut her ikisi, senin ayınında ihtiyarlık çağına ulaşırsa sakın onlara “of” deme, onları azarlama! Onlara güzel söz söyle. Onlara acımadan dolayı, tevazu kanadını indir, ve:” Ey Rabbim! Bunlar, beni küçükken nasıl yetiştirdilerse sen de bunlara acı!” de.

Bkz.: 2/83; 4/36; 6/151; 19/14; 29/8; 31/14-15; 46/15

7. Müminler affedicidirler; affederler ve hoşgörü sahibidirler:

- 4/149: Bir iyiliği, açığa vuru veya onu gizlerseniz yahut bir kötülüğü affederseniz Allah da affedicidir, güçlüdür.
- 7/199: Affet, iyiliği emret, cahillere aldırış etme.
- 42/40: Kötülüğün cezası yine onun gibi bir kötülüktür. Kim affeder, barışırsa onun mükafatı Allah'a aittir. Doğrusu O, zalimleri sevmez.
- 3/134: Onlar bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yutkunurlar, insanları affederler. Allah da güzel davrananları sever.
- Bkz.: 2/109; 24/22; 42/37; 64/14

8. Doğrudurlar; emrolundukları gibi dosdoğru olurlar:

- 11/112: Öyleyse emrolunduğun gibi doğru ol; seninle beraber tevbe edenler de aşırı gitmeyiniz! Zira O, yaptıklarınızı görmektedir.
- 41/30: "Rabbimiz Allah'tır." Deyip , sonra doğru olanların üzerine melekler iner: "Korkmayın, üzülmeyin, size söz verilen cennetle sevinin!"
- 42/15: Bundan dolayı sen (Hakk'a) ağır ve emrolunduğu gibi doğru ol; onların keyiflerine uyma ve deki: " Ben Allah'ın indirdiği her Kitab'a inandım. Ve aranızda adalet yapmakla emrolundum. Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Biizm eylemlerimiz bize, sizin eylemleriniz size aittir. Bizimle sizin aranızda bir tartışma nedeni yoktur. Allah aramızı bulur, dönüş O'nadır.
- Bkz: 3/137

9. Kibir ve gösterişten uzakturlar, birbirlerine karşı mtevazidirler:

- 8/47: Yurtlarından alım satarak, insanlara gösteriş yaparak çıkan ve Allah yolundan men edenler gibi olmayın. Allah, onların bütün yaptıklarını kuşatmıştır.
- 17/37: Yeryüzünde kabara kabara yürüme. Çünkü sen yeri yırtamazsın, boyca da dağlara erişemezsin!
- 25/63: Rahman'ın kulları, öyle kimselerdir ki yeryüzünde mütevazi olarak yürürler, cahiller kendilerine laf atarsa "selam " derler.
- 31/18-19: İnsanlara yanağını bükme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenip övünen kimseyi sevmez.
- Bkz: 15/88; 22/34; 26/215-216;28/83; 53/32; 57/23

10. Dünya hayatına ve menfaatlerine rağbet etmezler; bunlara aldanmazlar:

- 2/212: İnkâr edenlere dünya hayatı süslü gösterildi; (onlar) inananlarla alay ederler. Oysa korunanlar, kıyamet gününde onlardan üstündürler. Allah, dilediğine hesapsız rızık verir.
- 6/32: Dünya hayatı sadece bir oyun ve eğlenceden başka bir Şey değildir. Korunanlar için elbette ahiret yurdu daha iyidir., düşünmüyor musunuz?
- 9/24: De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz bir ticret ve beğendiğiniz meskenler size Allah'tan, peygamberinden ve onun yolunda cihattan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin! Allah fasık topluluğu doğru yola erdirmez."

- 35/5: Ey insanlar! Şüphesiz Allah'ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. Sakın çok aldatıcı (Şeytan) Allah hakkında sizi aldatmasın.
- Bkz: 3/14, 185; 7/169; 10/24; 11/15-16; 15/88; 18/28, 46; 13/26; 29/64; 31/33; 42/36; 47/36; 57/20; 104/1-3

11. Dünya Nimetlerinden Yararlanırken Müsrif Olmazlar:

- 6/141: O, çardaklı, çardaksız olarak bahçeleri, ürünleri çeşit çeşit hurmalıkları ve ekinleri, zeytini ve narı (herbiri) birbirine benzer ve (her biri) birbirinden farklı biçimde yaratandır. Bunlar meyve verince meyvelerinden yiye. Hasat günü de hakkını (öşürünü) verin, fakat israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez.
- 7/31: Ey Ademoğulları! Her mescitte ziynetinizi takının (güzel ve temiz giyinin). Yiye için fakat israf etmeyin. Çünkü o, israf edenleri sevmez.
- 17/26-29: Akrobaya, yoksula ve yolda kalmış yolcuya haklarını ver, fakat saçıp savurma. Çünkü saçıp savuranlar şeytanların kardeşleridir. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankörlük etmiştir. Eğer Rabbinden umduğun bir rahmeti istemek için onlardan yüz çevirecek olursan, o zaman onlara yumuşak bir söz söyle. Eli sıkı olma, büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır ve çaresiz kalırsın.
- 25/67: Ve harcadıkları zaman, ne israf ederler ne de cimrilik ederler; harcamaları, bu ikisinin arasında dengeli olur.

12. Fakirlikten korkmazlar. Fakirlik korkusuyla çocuklarını öldürmezler:

(Burada rızık korkusu olumsuzlanmakta, insanların "gelecek" endişesine kapılmamaları istenmektedir.)

- 6/51: Kendileri için Allah'tan başka ne bir dost, ne de bir şefaateci bulunmaksızın, Rab'lerinin huzurunda toplanmaktan korkanları, Allah'a karşı gelmekten sakınsınlar diye, onunla (Kur'an ile) uyar.
- 17/31: Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin. Onları da, sizi de biz rızıklandırırız. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahdır.

13. Ellerinden çıkana üzülmezler, kazandıklarıyla da şımarmazlar:

- 57/22: Ne yerde ne de kendi canlarınızda meydana gelen hiçbir musibet (afet, hastalık) yoktur ki biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (yazılmış, ezeli bilgimizde) tesbit edilmiş olsun. Doğrusu bu, Allah'a kolaydır.
- 57/23: (Başımıza gelecek olayları, önceden bir kitaba yazdık ki) elinizden çıkana üzülmesiniz ve (Allah'ın) size verdiğiyle sevinip şımarmayasınız. Çünkü Allah kendini beğenip övünen kimseleri sevmez.

14. Hayır işlerine tereddütsüz koşarlar:

- 2/148: Herkesin yöneldiği bir yönü vardır. O halde hayır işlerine koşun; nerede olursanız, Allah sizi bir araya getirir, kuşkusuz Allah, her şeyi yapabilir.

14.1. Akriba ve ihtiyaç sahiplerine yardım ederler:

- 4/36: Allah'a kulluk edin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın, ana babaya, öksüzlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya yan(ının)daki arkadaşına, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara iyilik edin. Allah, kurumlu, böbürlenmiş insanları sevmez.

- 16/90: Allah adaleti, ihsanı, akrabaya vermeyi emreder, fahşadan, münkerden ve bağden men eder. Öğüt almanı için size böyle öğüt verir.
- 17/26: Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver, fakat saçıp savurma.
- Bkz.: 6/151; 47/22; 51/19; 93/10

14.2. Yolcuya, yoksula ve akrabaya hakkını verirler:

- 2/177: Yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz iyilik değildir. Asıl iyilik o (kim-senin iyiliği)dir ki, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, Kitaba ve peygamberle-re inandı; sevdiği malını yakınlarına, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, di-lencilere ve boyunduruk altında bulunanlara verdi; namazı kıldı, zekatı verdi.
- 9/60: Sadakalar, Allah'tan bir farz olarak ancak fakirlere, düşkünlere, onlar üzerin-de çalışan memurlara, kalpleri ısındırılacak onlalar, kölelere, borçlulara, Allah yoluna ve yolcuya mahsustur.
- Bkz.: 2/215; 4/36; 8/41; 17/26-27; 30/38; 59/7

14.3. Yetimlere karşı adildirler; yetimleri ve kimsesizleri korurlar:

- 2/220: Ve sana öksüzlerden soruyorlar. De ki: “ Onların (durumlarını) düzeltmek hayırlıdır. Eğer onlara karışır (onlarla bir arada yaşar) sanız (onlar) sizin kar-deşinizdir. Allah dileseydi sizi zora sokardı. Şüphesiz Allah daima üstün ve her şeyi yerli yerince yapandır.
- 4/2: Öksüzlere mallarını verin, temiz pis olanla değiştirmeyin, onların mallarını sizin mallarınıza katarak yemeyin; çünkü bu, büyük bir günahdır.
- 17/34: Yetimin malına yaklaşmayın, ancak ergenlik çağına erişinceye kadar en güzel bir tarzda (onun malını kullanıp geliştirebilirsiniz) Ahdi de yerine getirin, çünkü ahdden sorulacaktır.
- 93/9: Öyleyse sakın öksüzü ezme.
- Bkz.: 2/83; 4/9,127; 6/152; 89/17; 107/2-3

14.4. İnsanlara iyiliği emrederken kendini unutmaz:

- 2/44: Siz Kitab'ı okuduğunuz halde, insanlara iyiliği emredip kendiniz unutuyor musunuz? Aklınızı kullanmıyor musunuz?
- 5/105: Ey inanalar, siz kendinize bakın, siz doğru yolda olduğunuz takdirde sapan kimse size zarar vermez. Hepinizin dönüşü Allah'a dır. O size ne yaptığınızı haber verecektir.

14.5. İyilik etmekten kaçınmazlar, bilakis hoşlanırlar:

- 2/195: (Mallarınızı) Allah yolunda harcayın, kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye at-mayın, iyilik edin, doğrusu Allah iyilik edenleri sever.
- 3/134: Onlar bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yutkunurlar, insanla-rı affederler. Allah da güzel davrananları sever.
- 16/128: Çünkü Allah, korunanlarla ve iyilik edenlerle beraberdir.
- 28/77: Allah'ın sana verdiği içinde ahiret yurdunu ara, dünyadan da nasibini unutma, Allah sana nasıl iyilik ettiyse sen de öyle iyilik et, yeryüzünde bozgunculuk isteme, çünkü Allah bozguncuları sevmez.
- Bkz.: 4/36,114-115

1.4.6. Din hakkında kendileriyle savaşmayanlara da iyilik ederler:

60/8-9: Allah sizi, din hakkında sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayan kimselere iyilik etmekten menetmez. Çünkü Allah, adalet yapanları sever. Allah sizi, ancak din hakkında sizinle savaşan, sizi yurtlarınızdan çıkaran ve çıkarılmanıza yardım eden kimselerle dost olmaktan men eder. Kim onlarla dost olursa işte zalimler onlardır.

Bkz.: 61/4

15. İnfaklarında ölçülüdürler; ne cimri ne de savurgandırlar:

7/31: Ey adem oğulları, her mescide gidişinizde süslü güzel giysilerinizi alın, yeyin için fakat israf etmeyin, çünkü O, israf edenleri sevmez.

17/26-29: Akraba olana, yoksula ve yolcuya hakkı ver, saçıp savurma. Çünkü saçıp savuranlar, şeytanların kardeşleri olmuşlardır. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankördür. Eğer Rabb'inden umduğu bir rahmeti bekleyerek onlardan yüz çevirecek olursan, bari onlara yumuşak söz söyle. Ellerini boynuna bağlanmış yapma, tamamen de açma, sonra kınanır, hasret içinde kalırsın.

25/67: Ve harcadıkları zaman, ne israf ederler ne de cimrilik ederler; harcamaları, bu ikisinin arasında dengeli olur.

Bkz.: 2/195; 3/180; 4/37; 6/141; 47/38; 57/24; 92/8-10

16. Mümin verdiği başa kakmaz:

2/262: Mallarını Allah yolunda verip de sonra verdiklerinin ardından başa kakmayan eve eziyet etmeyenlerin Rabb'leri katında mükafatları vardır.

2/263: Güzel söz ve affetmek, peşinden eziyet gelen sadakadan iyidir. Allah zengindir, halimdir.

2/264: Ey inananlar, insanlara gösteriş için malını verip Allah'a ahiret gününe inmayan adam gibi başa kakmak ve eziyetle sadakalarınızı boşa çıkarmayın. Öylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan şu kayaya benzer ki, bir sağnak indi de onu sert bir taş halinde bıraktı. Kazandıklarından bir şey elde edemezler. Allah, kafir toplumu doğru yola iletmez.

74/6: Verdiğini çok bularak başa kalkma.

16.1. Nimetlerin iyilerinden infak ederler: hoşlarına gitmeyen şeyleri sadaka olarak vermezler:

2/267: Ey inananlar, kazandıklarınızın ve yerden sizin için çıkardığımız nimetlerin iyilerinden verin, kendiniz göz yummadan alamayacağınızı kötü şeyleri sadaka vermeye kalkmayın. Bilin ki Allah zengindir, övülmüştür.

3/92: Sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça asla iyiliğe eremezsiniz. Ne harcarsanız Allah onu bilir.

16.2. Sadakalarını gizli vermeyi tercih ederler:

2/271: Sadakaları açıktan verirseniz ne güzel. Eğer onları gizleyerek fakirlere verirseniz bu, sizin için daha iyidir ve sizin günahlarınızdan bir kısmını kapatır. Allah yaptıklarınızı duyar.

17. Ahid ve akitlerini yerine getirirler; sözlerinde dururlar, yeminlerini bozmazlar:

5/1: Hamdolsun o Allah'a ki, gökleri ve yeri yarattı, karanlıkları ve aydınlığı var etti. Yine de inkarcılar, Rablerine denk tutuyorlar.

13/20: Onlar, Allah'ın ahidini yerine getirirler ve antlaşmayı bozmazlar.

16/91: Antlaşma yaptığınız zaman Allah'ın ahidini tam yerine getirin, pekiştirdikten sonra yeminleri bozmayın, çünkü Allah'ı üzerinize kefil yaptınız. Allah yaptıklarınızı bilir.

Bkz.: 2/100-177; 3/76-77; 5/89; 6/152; 16/92-95; 17/34; 23/8; 33/23; 48/10; 70/32

17.1. Bilerek yalan yere yemin etmezler:

5/89: Allah sizi, yeminlerinizdeki lağyden ötürü sorumlu tutmaz. Fakat bilerek yaptığınız yeminlerden ötürü sizi sorumlu tutar. Bunun kefarecini ailenize yedirdiğinizin orta derecesinden on fakiri yedirmek, yahut onları giydirmek, yada bir boyunu hürriyete kavuşturmadır. Bunu bulamayan kimse, üç gün oruç tutsun. İşte yemin ettiğiniz zaman, yeminlerinizin cezası budur. Yeminlerinizi koruyun. Allah ayetlerini size böyle açıklıyor ki, şükredesiniz.

17.2. Emanetleri korurlar ve onları sahiplerine verirler:

3/75: Kitap ehlinde öylesi vardı ki, ona yüklerle emanet bırakılsa, onu sana öder. Onlardan öylesi de vardır ki, ona bir dinar versen, devamlı olarak başına dikilmeden onu sana ödemez. Onlar "Ümmilere karşı bize bir sorumluluk yoktur." Dedikleri için böyle yapıyorlar ve Allah'a karşı bile bile yalan söylüyorlar.

4/58: Allah size emanetleri ehline vermenizi, insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size böylece ne güzel öğüt veriyor. Doğrusu, Allah, işiten, görendir.

Bkz.: 2/283; 23/8; 70/32

17.3. Sorumluluk ve görevlerinde gevşeklik göstermezler:

4/104: O topluluğu takip etmekle gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı çekiyorsanız, onlar da sizin acı çektiğiniz gibi acı çekmektedir. Üstelik siz Allah'tan, onların ummayacakları şeyleri ummaktasınız. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

17.4. Keyfi hareket etmezler, hevalarına uymazlar:

38/26: Ey Davut biz seni yeryüzünde hükümdar yaptık. İnsanlar arasında adaletle hükmet; keyfine uyma, sonra seni Allah'ın yolundan saptırır. Allah'ın yolundan sapanlar ise, hesap gününü unuttuklarından dolayı, çetin azaba uğrayacaklardır.

18. Allah'ın haram ettiği davranışlardan, günahlardan ve çirkin işlerden kaçınırlar:

42/37: Onlar büyük günahlardan ve çirkin işlerden kaçınırlar; kızdıkları zaman da onlar affederler.

53/32: Onlar ki günahın büyüklerinden ve çirkin işlerden kaçınırlar, yalnız bazı küçük hatalar işleyebilirler. Şüphesiz Rabb'inin affi geniştir. O sizi daha iyi bi-

lir. Gerek arzdan inşa ettiği, gerek annelerinizin karınlarında bulunduğunuz zaman biçim verdiği sırada, artık kendinizi övüp yüceltmeyin, Çünkü O, korumanı daha iyi bilir.

18.1. Faiz yemezler:

2/275: Faiz yiyenler, ancak şeytanın dokunup çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu onların. “Alış-veriş de faiz gibidir.” Demelerinden ötürüdür. Oysa Allah, alış-verişi helal, faizi haram kılmıştır. Kime Rabb’inden bir öğüt gelir de vazgeçerse, geçmişte olan kendisindedir ve işi de Allah’a kalmıştır. Kim tekrar dönerse onlar ateş halkıdır, orada ebedi kalacaklardır.

3/130: Ey inananlar, kat kat faiz yemeyin, Allah’tan korkun ki, kurtuluşa eresiniz.

18.2. Mallarını karıştırarak birbirlerine zulmetmezler:

38/24: (Davut) dedi ki: “ And olsun, senin koyununu kendi koyunlarına katmayı istemekle sana zulmetmiştir. Zaten mallarını birbirine karıştıran ortakların çoğu birbirine zulmederler. Yalnız inanıp iyi işler yapanlar bunun dışındadır ki, onlar da ne kadar azdır.!” Davut, bu hükümle kendisini denediğimizi sandı da Rabb’inden mağfiret diledi, eğilerek secdeye kapandı ve tevbe edip döndü.

18.3. Helal ve temiz şeylerden yerler, helalinden kazanırlar:

2/168: Ey insanlar, yeryüzünde bulunan helal ve temiz şeylerden yeyin, şeytanı adımlarını izlemeyin; çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır.

5/5: Bugün size iyi ve temiz şeyler helal kılındı. Kendilerine Kitab verilenlerin yemeği, size helal, sizin yemeğiniz de onlara helaldir.

5/88: Allah’ın size verdiği rızıklardan helal ve temiz olarak yeyin ve inandığınız Allah’tan korkun!

20/81: Size verdiğimiz rızıktan temizlerinden yeyin, ama bu hususta taşkınlık etmeyin; sonra gazabım üzerinize iner, kimin üzerine gazabım inerse o, düşmüştür.

Bkz.: 2/172; 4/29; 6/118-119; 16/114

18.4. Allah’ın haram kıldığı canı haksız yere öldürmezler:

5/32: Bundan dolayı İsmail oğullarına şöyle yazdık: Kim, bir cana kıymamış, ya da yeryüzünde bozgunculuk yapmamış olan bir canı öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de onu yaşatırsa, bütün insanları yaşatmış gibi olur.

6/151 De ki: “Gelin, Rabb’inizin size (neleri) haram kıldığını okuyayım: O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın, ana babaya iyilik edin, fakirlik korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin; sizi de onları da besliyoruz. Fuhuşların açığına da, kapalılarına da yaklaşmayın ve haksız yere Allah’ın yasakladığı cana kıymayın! Düşünesiniz diye Allah bunları tavsiye etti.

25/68: Ve onlar Allah ile beraber başka tanrıya yalvarmazlar. Allah’ın haram ettiği canı haksız yere öldürmezler ve zina etmezler. Kim bunları yaparsa cezasını bulur.

Bkz.: 17/33

18.5. Allah'ın haram ettiği şeylerden olan leş, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına kesilen hayvan ve murdar olan hayvanı yemezler:

2/173: Allah size leş, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Ama kim mecbur kalırsa, (başkasına) saldırmadan ve sınırı aşmadan yemesinde bir günah yoktur. Muhakkak ki, Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.

5/3: Leş, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına boğazlanan, boğulmuş, vurularak öldürülmüş, yukarıdan düşmüş, boynuzlanmış ve canavar parçalayarak ölmüş olan hayvanlar –henüz canları çıkmadan kestikleriniz hariç- dikili taşlar adına boğazlanan hayvanlar ve fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı. Bunlar fisktır.

Bkz.: 6/145; 16/115

18.6. Şarap içmez, kumar oynamazlar; sarhoşluk veren şeylerden kaçınırlar:

5/90-91: Ey inananlar, şarap, kumar, dikili taşlar, şans okları şeytan işi birer pisliktir. Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, şarap ve kumar ile aranızda düşmanlık ve kin sokmak, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak istiyor. Artık vazgeçecek misiniz?

18.7. Zinaya yaklaşmazlar; ırzlarını korurlar, tesettüre riayet ederler:

17/32: Zinaya yaklaşmayın, çünkü o, açık bir kötülüktür, çok kötü bir yoldur!

23/5-6 Ve onlar ırzlarını korurlar, ancak eşleri, yahut ellerinin sahip olduğu (cariyeler) hariç, onlarla kınanmazlar.

24/30-31: İnanan erkeklere söyle: Bazı bakışlarını kıssınlar, ırzlarını korusunlar. Bu onlar için daha temizdir. Şüphesiz Allah, onların her yaptıklarından haber almaktadır. İnanan kadınlara da söyle: Bazı bakışlarını kıssınlar, ırzlarını korusunlar. Süslerini göstermesinler. Ancak kendiliğinden görünenler hariç. Başörtülerini (göğüs) yırtmaçlarının üstüne koysunlar. Süslerini kimseye göstermesinler. Yalnız kocalarına, yahut babalarına, yahut kocalarının babalarına, yahut oğullarına, yahut kocalarının oğullarına, yahut kardeşlerine, yahut kardeşlerinin oğullarına, yahut kadınlarına, yahut ellerinin altında bulunan (köle)lerine, yahut kadına ihtiyacı bulunmayan erkeklerden ta'bilerine (yani hizmetçilere, yardıma muhtaçlara, bunaklara ve dilencilere) yahut henüz kadınların mahrem yerlerini anlamayan çocuklara gösterebilirler. Gizledikleri süslerin bilinmesi için ayaklarını vurmasınlar. Ey mü'minler, topluca Allah'a tövbe edin ki felaha eresiniz.

Bkz.: 25/68; 70/29

18.8. Gıybet etmezler; iftira etmezler;

4/112: Kim bir hata, ya da günah işler de sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, muhakkak ki, büyük bir iftira ve açık bir günah yüklenmiş olur.

49/12: Ey inananlar, zandan çok sakının. Zira zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin gizli şeylerini araştırmayın,; biriniz diğerinizi arkasından çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemeği sever mi? İşte bundan iğrendiniz. O halde Allah'tan korkun, şüphesiz Allah, tevbeyi çok kabul eden, çok esirgeyendir.

18.9. Şeytan'dan Allah'a sığınır ve O'na aldanmazlar:

- 35/5-6: Ey insanlar, Allah'ın vaadi gerçektir; sakın dünya hayatı sizi atlatmasın, o aldatıcı, sizi Allah('ın affına güvendirmek sureti) ile aldatmasın. Şeytan, sizin düşmanınızdır, siz de onu düşman tutun. O, partisini alevli ateşin halkından olmaya çağırır.
- 41/36: Eğer şeytandan kötü bir düşünce, seni dürtecek olursa hemen Allah'a sığın, çünkü O, iştir, bilendir.

19. Zulmetmezler; adaletle davranırlar:

- 5/8: Ey inananlar, Allah için adaletle şahitlik edenler olun. Bir topluluğa karşı duyduğunuz kin, sizi adaletten saptırmamasın. Adil davranın, takvaya uygun olan budur. Allah'tan korkun, kuşkusuz Allah yaptıklarınızı haber almaktadır.
- 16/90: Allah adaleti, ihsanı, akrabaya vermeyi emreder, fahşa (edepsizlikten) dan, münker (fenalık) dan ve bağı (azgınlık) den meneder. Öğüt almanız için size böyle öğüt verir.
- 38/26: "Ey Davut biz seni yeryüzünde hükümdar yaptık. İnsanlar arasında adaletle hükmet; keyfine uyma, sonra seni Allah'ın yolundan saptırır.
- Bkz.: 4/20; 16/126

19.1. Ölçü ve tartıda adaletlidirler:

- 6/152: Yetimin malına yaklaşmayın; yalnız ergenlik çağına erişinceye kadar en güzel biçimde; ölçü ve tartıyı tam adaletle yapın. Biz kişiye gücünün yettiğinden fazlasını teklif etmeyiz. Söylediğiniz zaman da akrabanız da olsa adalet yapın ve Allah'a verdiğiniz sözü tutun. Hatırlayıp öğüt almanız diye size bunları tavsiye etti.
- 7/85: Medyen'e kardeşleri Şuayb'i (gönderdik): "Ey kavmim, dedi, Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka tanrınız yoktur. Size Rabb'inizden açık bir delil geldi. Ölçüyü ve tartıyı tam yapın, insanların eşyalarını eksik vermeyin, düzeltildikten sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın; eğer inananlar iseniz, böylesi sizin için daha iyidir!"
- 17/35: ölçtüğünüz zaman ölçüyü tam yapın, doğru terazi ile tartın. Bu daha iyidir, sonuç bakımından daha da güzeldir.
- 55/7-9: Göğü yükseltti ve ölçüyü koydu. Tartıda taşkınlık edip dengeyi bozmayın. Tartıyı adaletle yapın, terazide eksiklik yapmayın.
- 83/1-6: Ölçü ve tartıda hile yapanların vay haline! Onlar insanlardan bir şey ölçüp aldıkları zaman ölçüyü tam yaparlar. Kendileri onlara bir şey ölçtükleri veya tarttıkları zaman eksik yaparlar. Onlar, tekrar diriltileceklerini sanmıyorlar mı? Büyük bir gün için ki, O gün insanlar, alemlerin Rabb'inin divanında dururlar.
- Bkz.: 11/84-87; 26/181-183

19.2. Haksız yere saldırmazlar, adaletten sapmazlar, kin duyguları onları adaletsizliğe sevk etmez:

- 2/190: Sizinle savaşımlarla Allah yolunda savaşın; fakat haksız yere saldırmayın, çünkü Allah haksız yere saldıranları sevmez.
- 5/2: Ey inananlar, ne Allah'ın işaretlerine, ne haram aya, ne kurbanı, ne gerdanlıklı kurbanlara ve ne de Rab'lerinin lütuf ve rızasını arzu ederek Beyt-i Haram'a

doğru gelenlere saygısızlık etmeyin. İhramdan çıktığınız zaman avlanabilirsiniz. Sizi Mescid-i Haram'dan çevirdiklerinden dolayı bir topluma karşı beslediğiniz kin, sizi saldırıya sevk etmesin. İyilik ve takva üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın, Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azabı çetindir.

Bkz.: 5/8,42; 4/58; 6/152; 7/29; 16/90

19.3. İlişkilerinde disiplinli ve adaletlidirler. Emanete hıyanet etmezler:

2/282: Ey inananlar, belirli bir süreye kadar birbirinize borç verdiğiniz zaman onu yazın. Aranızda bir yazıcı onu adaletle yazsın. Yazıcı, Allah'ın kendisine öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın, yazsın; borçlu olan da yazdırsın, Rabb'i olan Allah'tan korksun, borcundan hiçbir şeyi eksik etmesin. Eğer borçlu olan kimse akli ermez, yahut zayıf, ya da kendisi yazdıramayacak durumda ise velisi onu adaletle yazdırsın.

8/1: Sana savaş ganimetlerinden sorarlar; de ki: "Ganimetler, Allah'ın ve elçisindedir. Siz inanan insanlar iseniz, Allah'tan korkun, aranızı düzeltin, Allah'a ve elçisine itaat edin!"

8/27: Ey inananlar, bile bile emanetlerinize hıyanet etmek suretiyle Allah'a ve elçisine hıyanet etmeyin.

24/62-63: Müminler o kimselerdir ki Allah'a ve elçisine gönülden inanmışlardır. Toplumsal bir iş için Allah'ın elçisi ile beraber buldukları zaman ondan izin almadan gitmezler. Senden izin alanlar, işte Allah'a ve elçisine inananlardır. Bazı işler için senden izin istedikleri zaman onlardan dilediğine izin ver ve onlar için Allah'tan mağfiret dile. Şüphesiz Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir. Elçinin çağırmasını, aranızda herhangi birinizin diğerini çağırmasıyla bir tutmayın. Allah içinizden, birbirinin arkasına gizlenerek sıvışıp gidenleri bilir. Elçinin emrine aykırı davrananlar, kendilerine bir belanın çarpmasından, yahut onlara acı bir azabın uğramasından sakınsınlar.

Bkz.: 4/58,59; 9/34; 38;26

20. Zanna tabi olmazlar:

6/148: Allah'a ortak koşanlar diyecekler ki: "Allah dileseydi biz ne de babalarımız ortak koşmazdık, hiçbir şeyi haram yapmazdık." Onlardan önce yalanlayanlar da öyle demişlerdi de nihayet azabımızı tatmışlardı. De ki: "Yanınızda bize çıkaracağınız bir bilgi var mı? Siz sadece zanna uyuyorsunuz ve siz sadece saçmalyorsunuz."

10/36: Onların çoğu zandan başka bir şeye uymuyorlar. Zan ise gerçekten hiçbir şey kazandırmaz. Muhakkak ki Allah, onların ne yaptıklarını bilir.

49/6: Ey inananlar, size fasık bir adam, bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın, yoksa bilmeyerek bir topluluğa karşı kötülük ederseniz de sonra yaptığınızı pişman olursunuz.

49/12: Ey inananlar zandan çok sakının. Zira zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin gizli şeylerini araştırmayın; birbiriniz diğerinizi arkasından çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemeği sever mi? İşte bundan iğrendiniz. O halde Allah'tan korkun, şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul eden, çok esirgeyendir.

Bkz.: 17/36; 27/12; 53/28

20.1. Bilmedikleri şeyin ardına düşmezler:

17/36: Bilmediğin bir şeyin ardına düşme, çünkü kulak göz ve gönül bunların hepsi ondan sorumludur.

20.2. Bilgi sahibi olmadıkları şeylere tabi olmazlar:

31/15: Eğer onlar seni, hakkında bir bilgin olmayan bir şeye bana ortak koşman için zorlarsa onlara itaat etme.

20.3. Ellerinde delil olmadan tartışmaya girmezler:

40/56: Kendilerine gelmiş hiçbir delil olmadan Allah'ın ayetleri hakkında tartışanlar var ya, onların göğüslerinde erişemeyecekleri bir büyüklük taslamaktan başka bir şey yoktur. Sen Allah'a sığın çünkü işiten gören O'dur.

21. Kötü söz söylemezler, kötülüklerden kaçınırlar; kötü söz işitince uzaklaşırlar:

6/68: Ayetlerimiz hakkında (münasebetsizliğe) dalanları gördüğün zaman onlar başka bir söze geçinceye kadar onlardan yüz çevir; eğer şeytan sana unutturursa hatırladıktan sonra, o zalimler topluluğuyla oturma.

17/53: Kullarına söyle: En güzel sözü söylesinler. Çünkü şeytan aralarına girer doğrusu şeytan insanın apaçık düşmanıdır.

25/72: Onlar yalan ve boş sözün yanında bulunmazlar, boş söze rastladıklarında vaka ile geçip giderler.

Bkz.: 4/140

22. Kötülüğü iyilikle savarlar; kötülükten sonra iyilik yaparlar:

13/22: Ve onlar Rabb'lerinin yüzünü arzu ederek sabrederler; namazı kılarlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık olarak harcarlar. Ve kötülüğü iyilikle savarlar.

23/96: Kötülüğü en güzel şeyle sav. Biz, onların nasıl vasıflandıracaklarını biliyoruz.

41/34: İyilikle kötülük bir olmaz .(sen kötülüğü) en güzel şeyle sav. O zaman bir de bakarsın ki seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki sıcak bir dosttur.

Bkz.: 27/11; 28/54

23. Medeni ilişkilerde dikkatlidirler; insanlara güzel davranırlar:

4/86: Bir selam ile selamlandığınız bir zaman,siz de ondan daha güzeliyle selam verin, yahut verilen selamı aynen iade edin. Şüphesiz Allah her şeyi hesaplayandır.

24/27: Ey inananlar, kendi evlerinizden başka evlere, izin alıp halkına selam vermeden girmeyin. Her halde bunun sizin için daha iyi olduğunu düşünüp anlarsınız.

24/29: Oturulmayan ve içinde eşyanız bulunan evlere girmenizden dolayı size bir günah yoktur. Allah açığa vurduğunuzu da, gizlediğinizi de bilir.

33/53: Ey inananlar, (rastgele) peygamberin evlerine girmeyin ancak ki yemek için size izin verilir de girerseniz. (erkenden gelip) yemeğin pişmesini bekleme-
yin. Çağrıldığınız zaman girin; yemeği yiyince dağılın söze dalmayın. Çünkü bu, (davranışınız) peygamberi incitiyor, fakat (size bunu söylemekten) utanı-

yordu. Ama Allah gerçekten utanmaz, onlardan bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Bu hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temizdir. Sizin Allah'ın elçisini incitmeniz ve kendisinden sonra onun eşlerini nikahlamanız asla olmaz. Çünkü bu katında büyük (bir günah) tır.

Bkz.: 4/94; 49/4-5

23.1. Tartışmalarında iyi üslup sahibidirler:

29/46: İçlerinden zulmedenleri hariç Kitap Ehliyle en güzel tarzda mücadele edin ve deyin ki: bize indirilene de size indirilene de inandık. Tanrımız ve tanrınız birdir, biz de O'na teslim olanlarız.

Bkz.: 41/34

23.2. Duygusallıkla hareket etmezler; duygusal davranmazlar:

5/2: Ey inananlar, ne Allah'ın işaretlerine ne haram aya, ne kurbanıya, ne gerdanlıklara ne de Rab'lerinin lütfü ve rızasını arzu ederek, Beyt-i Haram'a doğru gelenlere saygısızlık etmeyin. Sizi Mescid-i Haram'dan çevirdiklerinden dolayı bir topluma karşı beslediğiniz kin sizi saldırıya sevk etmesin. İyilik ve takva üzerinde yardımlaşın, Allah'tan korkun çünkü Allah'ın azabı çetindir.

5/8: Ey inananlar, Allah için adaletle şahitlik edenler olun. Bir topluluğa karşı duyduğunuz kin, sizi adaletten saptırmasın adil davranışın takvaya uygun olan budur. Allah'tan korkun. Kuşkusuz Allah yaptıklarınızı haber almaktadır.

Bkz.: 6/108; 24/22

24. Yapmadıkları şeylerle övünmezler:

3/188: O ettiklerine sevinen, yapmadıkları şeylerle övülmeyi sevenlerin azaptan kurtulacaklarını sanma. Onlar için acı bir azap vardır.

61/2: Ey insanlar niçin yapmayacağınız şeyi söylüyorsunuz.

61/3: Yapmayacağınız şeyi söylemek, Allah katında en sevilmeyen bir şeydir.

25. Cevabından hoşlanmayacakları soruları sormazlar; olayların ardına düşmezler:

5/101-102: Ey inananlar, açıklandığı zaman hoşunuza gitmeyecek şeyleri sormayın. Eğer Kuran indirilirken onları sorarsanız, size açıklanır. Halbuki Allah onlardan geçmiştir. Allah bağışlayıcıdır, halimdir. Sizden önce gelen bir toplum da onları sormuştu da sonra onları tanımaz olmuşlardır.

26. “Gelecek/yarın” için kesin konuşmazlar:

18/23-24: Hiçbir şey için “ Bunu yarın yapacağım” deme. Ancak “Allah dilerse” (yapacağım) de.

IV. MÜMİN VE TOPLUMSAL HAYAT

A. MÜMİN-MÜMİN İLİŞKİSİ:

1. *Müminler Birbirlerinin Velisidirler:*

8/72: Onlar ki inandılar, hicret ettiler, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla savaştılar ve onlar ki barındırdılar ve yardım ettiler; işte onlar, birbirlerinin velisidirler. İnanıp da hicret etmeyenlere gelince, onlar hicret edinceye kadar, onların velayetinden size bir şey yoktur. Fakat dinde yardım isterlerse yardım etmeniz gerekir. Yalnız, aranızda andlaşma bulunan bir topluma karşı olmaz. Allah yaptıklarınızı görmektedir.

9/16: Yoksa siz, Allah içinizden cihad eden ve Allah'tan, Elçisinden ve müminlerden başkasını kendisine sırdaş edinmeyenleri bilmeden, bırakılacağınızı mı sandınız? Allah yaptıklarınızı haber almaktadır.

9/71: İnanan erkekler ve inanan kadınlar, birbirlerinin velisidirler, iyiliği emrederler, kötülükten men ederler, namazı kılarlar, zekatı verirler, Allah'a ve elçisine itaat ederler. İşte onlara Allah rahmet edecektir. Allah daima üstündür, hüküm ve hikmet sahibidir.

Bkz: 5/55, 57

2. *Birbirlerine Karşı Merhametlidirler:*

5/54: Ey inananlar, sizden kim dininden dönerse Allah, yakında öyle bir toplum getirecek ki onları sever, onlarda O'nu severler. Müminlere karşı alçak gönüllü, kafirlere karşı onurlu ve şiddetlidirler. Allah yolunda cihad ederler, hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar. Bu Allah'ın bir lütfudur, onu dilediğine verir. Allah'ın lütfu geniştir, O, bilendir.

24/22. Sizden fazilet ve servet sahibi kimseler, yakınlığı bulunanlara, yoksullara, Allah yolunda göç edenlere bir şey vermemeğe yemin etmesinler, affetsinler, hoşgörsünler. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmey misiniz? Allah bağışlayandır, esirgeyendir.

Bkz: 26/114; 48/29

3. *Birbirlerine Hakkı ve Sabrı Tavsiye Ederler:*

103/1-3: Asra andolsun ki , insan ziyandadır. Ancak inanıp iyi işler yapanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler ziyanda değillerdir.

4. *İşleri Aralarında Şura İledir:*

42/38: Rab'lerinin çağrısına gelirler, namazı kılarlar. İşleri aralarında daima danışma (şura) ile edilir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan hayır için harcarlar.

5. *Müslüman Kardeşlerinin Aralarını İslah Ederler:*

49/10: Muhakkak müminler kardeşlerdir. Kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah'tan korkun ki size rahmet edilsin.

6. Birbirleriyle Çekişmezler, Birlik ve Beraberlik İçinde Olurlar:

- 3/103: Ve topluca Allah'ın ipine yapışın. Ayrılmayın; Allah'ın size olan nimetini hatırlayın; Hani siz birbirinize düşman idiniz, Allah kalplerinizi uzlaştırdı. O'nun nimetiyle kardeşler haline geldiniz.. Siz ateşten bir çukurun kenarında bulunuyordunuz, sizi oradan kurtardı. Allah size ayetlerini böyle açıklıyor ki yola gelsiniz.
- 3/105: Kendilerine açık deliller geldikten sonra bölünüp ihtilaf edenler gibi olmayın. İşte onlar (evet) onlar için büyük bir azab vardır.
- 8/46: Allah'a ve elçisine itaat edin, birbirinizle çekişmeyin, yoksa korkuya kapılırsınız, devletiniz gider. Sabredin, çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.
- 61/4: Allah, kendi yolunda kaynatılmış binalar gibi saf bağlayarak çarpışanları sever.
- Bkz: 42/39

6.1. Birbirleriyle alay etmezler, birbirlerinde kusur aramazlar, birbirlerini kötü lakaplarla çağırılmazlar:

- 49/11-12: Ey inananlar, bir topluluk başka bir toplulukla alay etmesin. Belki kendilerinden daha iyidirler. Kadınlarda başka kadınlarla alay etmesinler. Belki onlar, kendilerinden iyidirler. Birbirinizde kusur aramayın; birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. İnanıldıktan sonra fisk adı, ne kötü bir şeydir! Kim tövbe etmezse, işte onlar, zalimdirler. Ey inananlar, zandan çok sakının. Zira zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin gizli şeylerini araştırmayın; biriniz diğerini arkasında çekiştirmesin. Biriniz ölmüş kardeşinin etini yemeyi sever mi? İşte bundan iğrendiniz. O halde Allah'tan korkun, şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul eden, çok esirgeyendir.

6.2. Organize yapıları içerisinde birbirleriyle gizli konuştuklarında yalnız hayrı konuşurlar, kulis yapmazlar, birliktelik kurallarına uyarlar.

- 58/9-12: Ey inananlar, aranızda gizli konuştuğunuz zaman günah, düşmanlık ve Elçiye karşı gelme üzerinde konuşmayın; iyilik ve takva üzerinde konuşun ve huzuruna toplanacağınız Allah'tan korkun. Gizli konuşma şeytandır. İnananlar üzülünler. Oysa o, Allah'ın izni olmadıkça müminlere hiçbir zarar veremez. Müminler Allah'a dayansınlar. Ey inananlar, size: “mecliste yer açın” dediği zaman yer açın ki Allah da size genişlik versin. Size “kalkın” dediği zamanda kalkın ki Allah sizden inananları ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin. Allah yaptıklarınızı haber almaktadır. Ey inananlar, siz elçiyle gizli konuşacağınız zaman bu gizli konuşmanızdan önce bir sadaka verin. Bu, sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Şayet (sadaka verecek bir şey) bulamazsanız, Allah bağışlayandır, esirgeyendir.

6.3. Dayanışma içinde olurlar:

- 59/8: (O mallar), şu göçmen fakirlere aittir ki (onlar), yurtlarından ve mallarından (sürülüp) çıkarılmışlardır; Allah'ın lütuf ve rızasını ararlar; Allah'a ve elçisine yardım ederler. İşte doğru olanlar onlardır.
- 58/9: Ve onlar o yurda (Medine'ye) yerleşen, imana sarılanlar (yani daha önce Medine'yi yurt edinen Ensar) kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilen (ganimet)lerden ötürü göğüslerinde bir ihtiyaç (eğilimi) duymazlar. Kendilerinin ihtiyaçları olsa dahi, (göç eden yoksul kardeşlerini) öz canlarına tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar başarıya erenlerdir.

60/2: Eğer eşleriniz(e sarfettiğiniz mehirler)den herhangi bir Şey kafirlere gider de, sonra (onlardan da size kaĉan kadınlar çıkar ve bu kez mehir ödeme) sıra(sı) size gelirse eşleri giden (müminlere), harcadıklarının mislini verin. İnanđımız Allah’a karşı gelmekten sakının.

B- MÜMİN- KAFİR İLİŐKİŐİ:

1. *Kafirleri Veli Edinmezler:*

3/28: Mü’minler, inananları bırakıp, kafirleri dost edinmesin. Kim böyle yaparsa Allah ile bir dostluğu kalmaz. Ancak onlardan (gelebilecek tehlikeden) korunmanız başka. (Őerlerinden korunmak için dost gözükebilirsiniz). Allah sizi kendisinden sakındır. Dönüş Allah’adır.

4/144: Ey inananlar, müminleri bırakıp kafirleri dost tutmayın. Allah’a aleyhinize olacak aĉık bir delil mi vermek istiyorsunuz?

5/57: Ey inananlar, sizden önce kitap verilmiŐ olanlardan ve kafirlerden dininizi eğlence ve oyun yerine koyanları dost tutmayın; inanıyorsanız Allah’tan korkun.

9/23: Ey inananlar, eğer imana karşı küfrü seviyorlarsa babalarınızı ve kardeşlerinizi veliler edinmeyin. Sizden kim onları veli tanırsa işte zalimler onlardır.

Bkz: 5/51; 8/73; 9/24, 113-114

2. *Kafirler karşı onurlu ve Şiddetlidirler:*

5/54: Ey inananlar, sizden kim dininden dönerse Allah, yakında öyle bir toplum getirecek ki (O) onları sever, onlarda O’nu severler, Müminlere karşı alĉak gönüllü, kafirlere karşı onurlu ve Şiddetlidirler. Allah yolunda cihad ederler, hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar. Bu, Allah’ın bir lütfudur, onu dilediğine verir. Allah geniştir, bilendir.

48/29: Muhammed Allah’ın elĉisidir. O’nun yanında bulunanlar, kafirlere karşı katı, birbirlerine karşı merhametlidirler. Onların rüku ve secde ederek Allah’ın lütuf ve rızasını aradıklarını görürsün. Yüzlerinde secde izinden niŐanları vardır. Onların Tevrat’taki vasıfları ve İncil’deki vasıfları da Şöyle bir ekin gibidir ki filizini ıkkardı, onu güçlendirdi, kalınlaŐtı, derken gövdesinin üstüne dikildi, ekincilerin hoŐuna gider, onlara karşı kafirleri de öfkelenendirir bir duruma geldi. Allah onlardan inanıp iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük mükafat va’d etmiştir.

Bkz: 9/123

3. *Kafirlerden korkmazlar ve onlara aldanmazlar:*

8/15: Ey inananlar, inkar edenlerle toplu halde karŐılaŐırsanız, onlara arkalarınızı dönmeyin.

8/45: Ey inananlar, bir toplulukla karşılaştığınız zaman sebat edin ve Allah’ı çok anın ki, başarıya erişesiniz.

Bkz: 8/16; 5/3; 9/13; 10/65; 15/94; 25/52

4. *Cahillere aldırmazlar, onlardan yüz çevirirler ve öyle olmaktan Allah’a sığınurlar; boş Şeylerden kaĉınırlar.*

2/67: Musa, kavmine: “Allah size bir inek kesmenizi emrediyor” demiŐti. “Bizimle alay mı ediyorsun” dediler. “Cahillerden olmaktan Allah’a sığınırım” dedi.

- 23/3: Onlar boş şeylerden yüz çevirirler.
- 28/55: Boş söz işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve “ Bizim işlerimiz bize, sizin iş-
lerinize size. Size selam olsun, biz cahilleri istemeyiz” derler.
- Bkz: 6/35; 7/199; 11/46; 25/72; 31/6

5. *Kafirlere karşı Kuran ile cihad ederler:*

- 25/52: Kafirler boyun eğme ve bu Kur'an ile onlara karşı büyük cihad et.

6. *Kafirlerden yüz çevirirler ve onlardan beridirler:*

- 53/29: Bizi anmaktan yüz çeviren ve dünya hayatından başka bir şey istemeyen kimse-
den yüz çevir.
- 109/1-6: De ki: Ey nankörler. Ben sizin yaptığımız ibadeti yapmam. Sizde benim yaptı-
ğım ibadeti yapmazsınız. Ben asla sizin yaptığımız ibadeti yapıcı değilim, sizde
benim yapmakta olduğum ibadeti yapıcı değilsiniz. Sizin dininiz size, benim di-
nim banadır.

V. MÜMİN VE İSLAMİ MÜCADELE

1. *Hidayete vesile olurlar:*

- 7/181: Yarattıklarımız içinde, doğrulukla hakka götüren ve hak ile adalet yapan bir
ümme de vardır.

**2. *İyilik ve takva üzerine yardımlaşır; kötülük dokunduğunda sızlanmazlar, iyiliği
de paylaşırlar:***

- 5/2: İyilik ve takva üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaş-
mayın, Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azabı çetindir.
- 70/20-21: Kendisine kötülük dokundu mu sızlanır. Kendisine iyilik dokundu mu yardım
etmez.

3. *Allah'ın yardımcılardır(Ensarullah):*

- 3/52: İsa onlardan inkarı sezince: “Allah yolunda kimler bana yardımcı olacak?” dedi.
Havariler: “ Biz Allah'ın yardımcılarıyız; Allah'a inandık, şahid ol, biz Müs-
lümanlarız” dediler.
- 47/7: Ey inananlar, eğer siz Allah'a yardım ederseniz (Allah da) size yardım eder;
ayaklarınızı sağlam tutar.

4. *Allah'tan gereği gibi korkar ve Müslüman olarak ölürler:*

- 3/102: Ey inananlar, Allah'tan , O'na yaraşır biçimde korkun ve ancak Müslümanlar
olarak ölü.
- Bkz: 3/200; 8/29; 9/119; 39/10

5. Allah'ın verdiği rızıktan gizli ve açık olarak infak ederler:

- 2/3: Onlar ki gaybe inanıp namazlarını kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan harcarlar.
- 2/274: Mallarını gece gündüz, gizli ve açık Allah yolunda verenlerin ödülü Rab'leri yanındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.
- 3/134: Onlar bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yutkunurlar, insanları affederler. Allah da güzel davrananları sever.
- 9/34: Ey inananlar, hahamlardan ve rahiplerden birçoğu, insanların mallarını haksızlıkla yerler ve Allah yolundan çevirirler. Altın ve gümüşü yığıp da onları Allah yolunda harcamayanlar var ya, işte onlara acı bir azabı müjdele!
- 13/22: Ve onlar Rab'lerinin yüzünü (rızasını) arzu ederek sabrederler; namazı kılarlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık olarak harcarlar ve kötülüğü iyilikle savarlar.
- Bkz: 2/177, 195, 254, 261; 3/17, 134; 8/3; 14/31; 22/35; 28/77; 32/16; 35/29; 42/38, 57/7, 10, 18; 64/16; 70/24; 76/8-9

6. İnsanlar arasında ve ilişkilerinde doğruluğun/hakkın şahitliğini yaparlar, hakkı gizlemezler; şahitlik için çağrıldıklarında şahitlikten kaçmazlar; yalan yere şahitlik yapmazlar:

- 2/42: Bile bile gerçeği batıla bulayıp hakkı gizlemeyin.
- 2/143: Böylece sizi orta bir ümmet yaptık ki insanlara şahit olasınız. Elçide size şahit olsun. Biz elçiye uyanı, ökçesi üzerinde geriye dönenden ayıralım diye, eskiden yöneldiğin Kabe'yi kible yaptık. Bu Allah'ın yol gösterdiği kimselerden başkasına elbette ağır gelir. Allah sizin imanınızı zayıf edecek değildir. Şüphesiz Allah, insanlara şefkatli ve merhametlidir.
- 2/283: Eğer seferde olurda yazacak birini bulamazsanız, alınan rehinler (yeter). Birbirinize güvenirsiniz, kendisine güvenilen kimse emaneti ödesin, Rabb'i olan Allah'tan korksun. Şahitliği gizlemeyin, onu gizleyenin kalbi günahkardır. Allah, yaptıklarınızı bilir.
- Bkz: 2/140; 3/18; 5/8, 106, 110; 70/33

7. Tebliğ sorumluluğunu her şartta yerine getirirler ve bu görevi asla ihmal etmezler:

- 10/99-100: Rabb'in isteseydi, yeryüzündekilerin hepsi mutlaka inanırdı. O halde sen mi insanları inanmaları için zorlayacaksın? Allah'ın izni olmadan hiç kimse inanamaz ve (Allah) pisliliği, akıllarını kullanmayanların üzerine kor.
- 11/12: Herhalde sen: "Onlara bir hazine indirmeli veya beraberinde bir melek gelmeli değil miydi?" demelerinden ötürü, sana vahyolunanın bir kısmını bırakacaksın ve bununla göğsün sıkılacak; ama sen sadece bir uyarıcısın, her şeye vekil olan Allah'tır.
- 15/94-95: Sen emrolunduğun şeyi açıkça söyle ve ortak koşanlara aldırma. O alay edenlere karşı biz sana yeteriz.
- 42/48: Eğer yüz çevirirlerse; biz seni onların üzerine bekçi göndermedik. Sana düşen yalnız duyurmaktır.
- Bkz: 3/20; 5/67, 92, 99; 13/40; 24/54; 26/10-11; 38/21-22

7.1. Rablerine hikmet ve güzel öğütle çağırırlar ve en güzel şekilde mücadele ederler:

16/125: Hikmetle ve güzel öğütle Rabb'inin yoluna çağır ve onlarla en güzel biçimde mücadele et. Kuşkusuz Rabb'in, işte yolundan sapanları en iyi bilen O'dur, ve O, yola gelenleri en iyi bilendir.

Bkz: 26/127

7.2. Tebliğlerini Allah rızası için ücretsiz yaparlar:

26/109: "Ben sizden buna karşı bir ücret istemiyorum. Benim ücretim yalnız alemlerin Rabb'ine aittir."

Bkz: 26/127

7.3. Tebliğlerinde ısrarlı ve devamlıdır:

71/5: (Nuh): Rabb'im, dedi, ben kavmimi gece, gündüz davet ettim."

Bkz: (Nuh kıssasına bakılabilir)

7.4. Tebliğlerinde muhataplarında Kur'ani değerlere öncelik verirler:

80/1: Surat astı ve döndü.

Bkz: (Abese Suresinin İçeriğine bakılabilir.)

8. Dinleri İle Alay Edilmesinden Hoşlanmazlar ve Bu Duruma Tahammül Etmezler; Dinlerini ve İbadetlerini Ciddiye Alırlar, Önemserler:

4/140: Size kitapta indirmişti ki: Allah'ın ayetlerinin inkar edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, onlar başka bir söze dalıncaya kadar onlarla beraber oturmayın; yoksa sizde onlar gibi olursunuz. Şüphesiz Allah, bütün iki yüzlüleri ve kafirleri cehenneme toplayacaktır.

6/150: De ki: "Haydi Allah'ın bunu yasakladığına şahitlik edecek tanrılarınızı getirin." Eğer onlar şahitlik ederlerse sen onlarla beraber şahitlik etme; ayetlerimizi yalanlayanların ve ahirete inanmayanların keyiflerine uyma. Onlar, Rabb'lerine eş tutmaktadırlar.

47/20-21: İnananlar: (Savaş hakkında) bir sure indirilmeli değil miydi?" derler. Fakat hükmü açık bir sure indirilip de onda savaştan söz edilince, kalplerinde hastalık bulunanların sana ölümden bayılıp düşen kimsenin bakışı gibi baktıklarını görürsün. Onlara ölüm gerektir. Onlara düşen itaat etmek ve güzel söz söylemektir. İş ciddiye bindiği zaman Allah'a verdikleri söze sadık kalsalardı, elbette kendileri için daha iyi olurdu.

9. Mümin canını, malını ve sevdiklerini Allah'a adar:

2/207: İnsanlardan öylesi de var ki, kendisini, Allah'ın rızasını kazanmaya satar. Allah da kullara çok şefkatlidir.

6/162: De ki: "Benim namazım, ibadetim, hayatım ve ölümüm hep alemlerin Rabb'i Allah içindir."

8/28: Bilin ki, mallarınız ve çocuklarınız birer fitnedir. Allah'a gelince büyük mükafat, O'nun yanındadır.

9.1. Allah yolunda canlarıyla ve mallarıyla cihad ederler gerekirse hicret ederler:

- 2/218: Onlar ki, inandılar, göç ettiler, Allah yolunda savaştılar; işte onlar, Allah'ın rahmetini umarlar. Allah çok bağışlayan çok merhamet edendir.
- 8/74: Onlar ki, inandılar, hicret etiler, Allah yolunda savaştılar ve onlar ki, barındırdılar ve yardım ettiler, işte gerçek müminler onlardır. Onlar için bağış ve bol rızık vardır.
- 9/24: De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, düşmesinden korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız konutlar, size Allah'tan Elçisinden ve O'nun yolunda cihad etmekten daha sevgili ise o halde Allah emrini getirinceye kadar gözetleyin. Allah, yoldan çıkmış topluluğu doğru yola iletmez.
- 9/111: Allah, müminlerden canlarını ve mallarını cennet kendilerinin olmak üzere satın almıştır. Allah yolunda savaşır, öldürürler ve öldürülürler. Bu, Allah'ın, Tevrat'ta, İncil'de ve Kuran'da üstlendiği gerçek bir sözdür. Kim Allah'tan daha çok sözünde durabilir? O halde O'nunla yaptığımız bu alışverişimizden ötürü sevinin. Gerçekten bu büyük başarıdır.
- Bkz: 3/142; 4/76; 5/35; 8/72; 9/16, 20, 44, 123; 22/56, 78; 49/15; 57/10

9.2. Her şartta Allah ve Resulü'nün çağrısına uyarlar:

- 3/172: Onlar ki yaralandıkları halde yine Allah'ın ve Elçisi'nin çağrısına uydular; onlardan güzel davrananlar ve korunanlar için büyük bir ecir vardır.
- 3/173: Onlar ki, halk kendilerine: "İnsanlar size karşı ordu toplamışlar, onlardan korkun!" deyince, onların imanını arttırdı. Ve: "Allah bize yeter, O, ne güzel vekildir." Dediler.
- 9/42: Yakın bir dünya menfaati ve orta bir yolculuk olsaydı elbette sana tabi olurlardı. Fakat güç aşılacak mesafe, kendilerine uzak geldi. Bir de gücümüz yetseydi, sizinle beraber çıkardık!" diye Allah'a yemin edecekler. Boşuna kendilerini mahvediyorlar. Allah onların yalancı olduklarını biliyor.
- 9/44: Allah'a ve ahiret gününe inananlar; mallarıyla, canlarıyla cihad etmek için senden izin istemezler. Allah korunanları bilir.
- 33/36: Allah ve Rasulü, bir işte hüküm verdiği zaman, artık inanmış erkek ve kadının, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Rasulü'ne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.
- Bkz.: 8/20-21,24; 9/71; 42/38

10. İyiliği emredip, kötülükten sakındırırlar:

- 3/104: İcinizden hayra çağırın, iyiliği emredip kötülükten men'e den bir topluluk olsun; işte onlar başarıya erenlerdir.
- 11/116: Sizden önceki nesillerden akıllı kimselerin yeryüzünde bozgunculuk yapmaktan menetmeleri gerekmez miydi? Fakat onlar arasından, ancak kendilerini kurtardığımız pek az kişi böyle yaptı. Zulmedenler ise kendilerine verilen refahın peşine düşüp şımardılar ve suç işleyenler olup çıktılar.
- Bkz.: 3/110; 7/199; 9/71,112; 16/90; 22/41; 31/17

11. Zulüm ve saldırı karşısında kendilerini savunurlar:

- 42/39: Bir zulüm ve saldırıya uğradıkları zaman kendilerini savunurlar.